

Pariisin julkilausuma

Euroopan tie ulos kriisistä

Vihreiden 12 ehdotusta kriisin ratkaisemiseksi sosiaalisesti oikeudenmukaisella ja ekologisesti kestäväällä tavalla

Johdanto: Huippukokouksen pitäminen "niin kuin mitään ei olisi tapahtunut" on virhe

Nyky maailmaa koettelevat rahoitusala, taloutta, yhteiskuntaa, ympäristöä ja demokratiaa ravistelevat kriisit, ja hallitsematon ilmastonmuutos uhkaa koko ihmiskunnan tulevaisuutta. Tämänhetkinen kriisi on osa tätä laajempaa kokonaisuutta. Arabikevät, Israelin telttakaupunkiliike, Occupy Wall Street -liike sekä ympäristöjärjestöjen ja ihmisoikeuksien puolustajien toimet kertovat kaikki siitä, että ihmiset ympäri maailman taistelevat nykytilannetta vastaan. Vihreät ovat solidaarisia näitä liikkeitä kohtaan.

Nykytilanne on seurausta yksipuolisesta kehitysmallista, jossa keskitytään yksinomaan talouden kasvuun kiinnittämättä huomiota ekologisiin tai sosiaalisiin rajoitteisiin ja jota lietsovat liiallinen julkinen ja yksityinen velanotto, yksityistäminen ja säännöstelyn purkaminen. Nykyiset kriisit nakertavat sosiaalista yhteenkuuluvuutta, vievät Eurooppaa kohti poliittista hajoamista ja ajavat meitä 2000-luvulla kohti merkityksettömyyttä.

Kriisi on tuonut esiin säröjä yhteisvaluutan rakenteissa ja vaarantanut euroalueen heikoimpien talouksien valtionvelan maksamisen, minkä vuoksi on jouduttu toteuttamaan useita hätätukitoimia, jotka eivät kenties vieläkään riitä rauhoittamaan tilannetta. Näiden sisään rakentuneiden, rakenteellisten ongelmien ratkaiseminen vaatii merkittäviä toimenpiteitä, jotka tulevat vuorostaan vaikuttamaan kaikkiin EU:n jäsenvaltioihin – niin euromaihin kuin euroalueen ulkopuolisiinkin jäsen maihin.

Yhteisvaluutan ollessa uhattuna se vakauden perusta, joka on tukenut eurooppalaista yhteiskuntaa toisen maailmansodan loppumisesta tähän päivään, näyttää olevan murenemassa. Oikeistopopulistit ja suvaitsemattomuus ovat saamassa yhä enemmän jalansijaa, ja osallistuvaa demokratiaa ylenkatsotaan yhä useammin. Kansallismieliset populistit ovat hivuttautumassa ennennäkemättömällä tavalla kohti valtaa. Meillä on kuitenkin hyvä syy olla ylpeitä eurooppalaisista saavutuksista: yhdentymisen ansiosta EU:n sisäisiltä aseellisilta konflikteilta on välttytty ja eurooppalaisten välinen yhteisymmärrys on parantunut. Me pyrimme vakaasti puolustamaan ja edistämään näitä saavutuksia edelleen.

Unionin ja jäsenvaltioiden päättäjien tähänastiset toimet ovat olleet riittämättömiä. Heiltä on puuttunut visioita ja päättäväisyyttä, minkä vuoksi lopputuloksena on ollut liian vähäisiä ja liian myöhään toteutettuja toimia. Tämä on johtunut seuraavien neljän tosiasian täydellisestä kieltämisestä:

- Samanaikaisten ja koordinoitujen säästötoimenpiteiden käyttö ainoana poliittisena ratkaisuna johtaa Euroopan väistämättä kohti taloudellista taantumaa, mikä vaikeuttaa valtionvelkaongelmia niiden ratkaisemisen sijaan.

- Kreikka on maksukyvytön ja on ollut syvässä taantumassa jo useita vuosia; näin ollen valtionvelkaa ei tulla koskaan maksamaan kokonaisuudessaan.
- Yksikään rahaliitto ei voi olla kestävä ilman vahvaa veroliittoa ja poliittista liittoa; yhteensovittaminen ei voi olla toimiva korvike yhdentymiselle.
- Kestämätön julkistalous tai kilpailukyvyyn puute eivät ole nykyisen kriisin pääsyitä. Ongelman ydin on viime vuosikymmeninä lisääntynyt maailmanlaajuinen tulojen ja varallisuuden jakautumisen eriarvoisuus sekä liian velkarahoitteinen ja laajalle levinnyt rahoitusala, joka on hullaantunut velanottoon ja keinotteluun sekä implisiittisten tai eksplisiittisten julkisten takausten hyväksikäyttöön. Tämä on johtanut velan kestävämpään kasvuun ja riskien kasautumiseen sekä maailmanlaajuiseen tulojen ja varallisuuden jakautumisen eriarvoisuuteen viime vuosikymmeninä.

Viimeaikaiset huippukokoukset ovat osoittaneet, että eurooppalaiset päättäjät ovat heräämässä tähän epämiellyttävään todellisuuteen, mutta he ovat yhä ideologisesti puolueellisia: Heidän lähestymistapansa kestäväan julkistalouteen keskittyy pääasiassa menojen leikkauksiin. Heidän mukaansa kilpailukykyä voidaan edistää vain palkkoja laskemalla. He eivät pidä yhteiskunnallista eriarvoisuutta ongelmana. Heidän toimintaansa ohjaa ensisijaisesti pelko markkinoiden ja myöhemmin myös äänestäjien käyttäytymisestä. Näistä syistä kriisiin on pyritty vastaamaan tavalla, joka ei ole vain tehoton, vaan jonka kustannukset lisäksi sälytetään yhteiskunnan heikompiensaisten kannettaviksi, mikä vuorostaan lisää eriarvoisuutta yhteiskuntien sisällä ja välillä .

Jäsenvaltioiden ja unionin päättäjien tähänastinen räikeä visioiden ja johtajuuden puute on synnyttänyt kansalaisten mielissä ennennäkemättömän epäluottamuksen Euroopan unionia kohtaan. Tämä on tilanne molemmissa nettomaksajavaltioissa, joissa kansalaiset kokevat, että heidän nimissään tehdään perusteettomia taloudellisia sitoumuksia. Tämä on tilanne myös hätäapua saavissa valtioissa, joissa kansalaiset tuntevat itsensä voimattomiksi ja ovat raivoissaan joutuessaan kärsimään kohtuuttomien säästötoimenpiteiden seurauksista samaan aikaan, kun rahoituslalla toimitaan entiseen tapaan.

Katumielenosoitukset lisääntyvät nopeasti, ja kansalaiset näyttävät kääntäneen selkensä tavanomaisille poliittisille menettelytavoille. Espanjan "Los Indignados" -liikkeen ja Occupy Wall Street -liikkeen kaltaiset aloitteet ovat lyhyessä ajassa muodostuneet aidosti kansainväliseksi vihan ja turhaantuneisuuden ilmaukseksi sekä enemmistöä rankaiseviin ja harvoja suosiviin ideologioihin perustuvien poliittisten prosessien vastustajien ääneksi. Me tunnustamme demokraattisen oikeuden rauhanomaiseen mielenosoittamiseen ja tuemme sitä; me tuomitsemme voimankäytön rauhanomaisia mielenosoittajia ja valloittajia vastaan. Me ilmaisemme solidaarisuutemme niitä ihmisiä kohtaan, jotka osallistuvat näihin liikkeisiin ympäri maailman. Kaikki edellä mainitut liikkeet ansaitsevat meidän tukemme ja solidaarisuutemme.

Vaikka meillä on edessämme valtavia haasteita, tämä kriisi on samalla ainutlaatuinen tilaisuus saada aikaan merkittävä läpimurto. Sen ansiosta eurooppalaiset voivat saada mahdollisuuden rakentaa sosiaalisesti oikeudenmukaista ja ekologisesti kestävää yhteiskuntaa, joka perustuu ihmisoikeuksien kunnioittamiseen sekä osallistuvaan, monikansalliseen ja monitasoiseen demokratiaan. Me tarvitsemme nyt ajattelutavan muutosta: ihmisten hyvinvoinnista kestävässä ympäristössä on tehtävä päätöksenteon ydin, ei vain etäinen pitkän aikavälin tavoite. Käsillä on totuuden hetki ihmiskunnan historiassa. Sivilisaatiomme on muutoksen kynnyksellä. Ei ole olemassa mitään valmista suunnitelmaa, jota noudattamalla voitaisiin luoda kestävä 2000-luvun maailma. Me Vihreät tunnustamme kuitenkin sen, että tämä maailma tarvitsee syvälle meneviä ja laaja-alaisia muutoksia.

Tästä syystä me ehdotamme Euroopan viherelvytystä – kattavaa poliittista pakettia, jonka tarkoituksena on tarjota innovatiivisia ja toisiinsa kytkeytyviä ratkaisuja 2000-luvun haasteisiin ja joka edellyttää uudenlaista poliittista ajattelua ja uusia taloudellisia visioita. Me uskomme, että viherelvytys voi tuoda mukanaan uusia laadukkaita työpaikkoja ja investointeja, jotka vievät eteenpäin uudenlaista kehitysmallia.

Vihreä kompassi: Uskottavan ratkaisun periaatteet

Vaikka Eurooppaa koettelee nyt ennennäkemätön kriisi, 2000-luvun kaksi perushaastetta ovat yhä suurelta osin ennallaan: Vauraus ja hyvinvointi on edelleen taattava maapallon kaikille asukkaille, ei vain muutamille onnekkaille, niin nykyisille kuin tulevillekin sukupolville. Sen lisäksi kehitysmallimme on sovitettava yhteen maapallon fyysisten rajoitusten kanssa. Ihmiskunnan tulevaisuus maapallolla riippuu siitä, millä tavoin ja kuinka nopeasti näihin haasteisiin vastataan maailmanlaajuisella tasolla. Siksi me olemme laatineet nykyiseen kriisiin oman ratkaisumme noudattaen seuraavia periaatteita:

- Eurooppalaiset muodostavat 7 prosenttia maapallon koko väestöstä. Jos me haluamme säilyttää – tai itse asiassa palauttaa – kykymme vaikuttaa omaan tulevaisuuteemme ja kansainvälisiin asioihin, meidän on toimittava yhdessä. Euroopan ja euroalueen talouden perustekijät ovat suhteellisen hyvässä – vaikkakaan eivät ihanteellisessa – kunnossa, minkä ansiosta meillä on kohtuullisen hyvä makrotaloudellinen asema. Sen lisäksi meillä on vahvat resurssit – väestö, osaamis- ja innovointikapasiteetti sekä yhteinen vauraus ja moninaisuus –, joiden ansiosta voimme yhdessä vastata meitä kohtaaviin haasteisiin. Tämän vuoksi me emme voi hyväksyä ratkaisuja, joiden seurauksena euroalue hajoaisi, sillä se olisi ensimmäinen askel kohti Euroopan poliittista hajoamista. Euroalueen tehostettu poliittinen yhdentyminen ei kuitenkaan saa johtaa kahden nopeuden Euroopan syntymiseen. Euroalueen yhteistä talouden hallintaa on syytä vahvistaa, mutta se ei saa johtaa muiden EU:n jäsenvaltioiden pois sulkemiseen.
- Yhdenvertaisempi yhteiskunta menestyy muita paremmin. Kaikki kokemusperäiset todisteet osoittavat, että tulojen ja vaurauden tasainen jakautuminen on keskeinen edellytys yksilöiden ja yhteisön hyvinvoinnille. Kriisiin on siis etsittävä ratkaisuja, jotka pysäyttävät tulojen ja vaurauden kiihtyvän epätasaisen jakautumisen.
- Kestävä julkishallinto kaikilla hallinnon tasoilla on menestyksen keskeinen edellytys. Julkishallinto on tasapainotettava kohtuullisella nopeudella ottaen huomioon taloudellinen toiminta sekä optimoiden menot ja tulot erityisesti, jos absoluuttinen valtionvelka on korkea. Tässä suhteessa velanotto voi olla perusteltua vain sellaisten investointien rahoittamiseen, jotka lisäävät merkittävästi tulevien sukupolvien käytettävissä olevaa materiaalista tai immateriaalista pääomaa.
- Rakenteelliseen ongelmaan tarvitaan rakenteellista ratkaisua, joka palauttaa politiikalle sen arvoaseman keinotteluun nähden. Tästä syystä rahoitusala on pakotettava takaisin omaan rooliinsa reaalityalouden tukijana, ja reaalityalouden on vuorostaan tuettava

kaikkien hyvinvointia. Rahoitusalan sääntelyä koskevia päätöksiä tehtäessä on siis ajateltava ehdotonta yhteiskunnallista etua.

- Saastuttaja maksaa -periaate: Kriisin ratkaisemisen kustannukset on säilytettävä ennen kaikkea niiden harteille, jotka toiminnallaan aiheuttivat nykyisen kriisin ja jotka hyötyivät velkaan ja keinotteluun perustuvasta kehitysmallista eniten. Kun hallitukset puuttuvat tilanteeseen taloudellisesti, niiden on harjoitettava omistajan oikeuksiaan – vaikka tilapäisiäkin.
- Oli ratkaisu millainen tahansa, sen on rajoitettava kasvavaa demokratiavajetta pikemmin kuin lisättävä sitä niin unionin kuin jäsenvaltioidenkin tasolla.

Lyhyen aikavälin toimet: Rohkeita ratkaisuja tarvitaan

Meidän on käärittävä hihamme. Pysyvää ratkaisua ei voida saada aikaan niin kauan kun syöksykierrettä ei ole pysäytetty. Tästä syystä me Vihreät vaadimme seuraavien toimenpiteiden toteuttamista, sillä me uskomme, että yhteisvastuu ja julkistalouden vakaus kulkevat käsi kädessä:

1. **Kreikan velkataakka on saatava kestäväille pohjalle:** Ilmoitettu yksityisen sektorin vapaaehtoinen 50 prosentin Kreikan velan leikkaus ei riitä, sillä leikkaukseen eivät osallistu edes kaikki yksityiset lainoittajat ja julkiset jäävät kokonaan sen ulkopuolelle. Todellisuudessa velka vähenee näin toimien korkeintaan 25 prosenttia, kun sitä olisi todellisuudessa tarpeen vähentää vähintään 60 prosenttia. Riittävä leikkaus edellyttäisi joko kaikkien yksityisten ja julkisten lainoittajien täysimääräistä osallistumista tai huomattavasti suurempaa yksityisten lainojen leikkausta.
2. **ERVV:stä (ja tulevasta EVM:sta) on tehtävä tehokas backstop-järjestelmä:** Nykyinen – ja varsin epäselvä – suunnitelma Euroopan rahoitusvakausvälineen vaikutusalueen laajentamisesta ei riitä lopettamaan keinottelua jäsenvaltioiden velalla. Jotta ERVV:stä saadaan uskottava backstop-järjestelmä, siitä on tehtävä pankki, joka voi käyttää Euroopan keskuspankin likviditeettijärjestelyjä. Sen päätökset on tehtävä määränemmistöllä. Ehdotus laajamittaisesta turvautumisesta uskottavuutensa menettäneisiin rahoitusjärjestelyihin, kuten luottoriskinvaihtosopimusten kaltaisiin luottovakuutuksiin ja velkarypäsvaluudellisten velkasitoumusten kaltaisiin erityisiin sijoitusvälineisiin, ei edistä luottamuksen palautumista millään tavoin.
3. **Eurooppalaisten pankkien pääomapohjaa on vahvistettava:** Viime huippukokouksissa päätetty summa – 109 miljardia euroa – vastaa hädin tuskin sitä, mitä Euroopan pankkialan vastustuskyvyn vahvistamiseen vähimmillään tarvitaan. Todellisuudessa pankkialalle olisi saatava lähemmäs 300 miljardia euroa. Varoja on haettava ensisijaisesti yksityisistä lähteistä. Jos julkista rahaa käytetään, omistus- ja valvontaoikeudet on siirrettävä veronmaksajille (tilapäisen julkisen valvonnan kautta edistään laajempaa keskinäistä vastuun kantamista Euroopan pankkijärjestelmän

sisällä). Asetettavien edellytysten on oltava tiukkoja, esimerkiksi voitot on käytettävä pankkien pääoman vahvistamiseen ja ylijäävien varojen on palattava takaisin valtionkassaan. Pankkien taseita on leikattava luopumalla ensin riskialttiimmista toimista; näin varmistetaan, että reaalityalouden lainansaannille ei aiheudu haittavaikutuksia. Johtajiston itsekkästä käyttäytymisestä eläkkeiden, bonuspalkkioiden ja palkkojen suhteen on tehtävä loppu. Pelastettuja pankkeja on estettävä harjoittamasta lainvastaisia toimia, kuten veronkiertoa. Tämän lisäksi on erittäin tärkeää toteuttaa toimia luottolaman välttämiseksi. Tilanteissa, joissa pankin maksukyvyttömyydestä johtuvat tappiot uhkaavat valtion velkakestävyyttä, EKP:n ja ERVV:n pitäisi toteuttaa useita toimenpiteitä rajoittaakseen pääomittamisesta valtiolle aiheutuvia kustannuksia.

- 4. Yksinomaan säästötoimiin perustuvaa lähestymistapaa on tasapainotettava:** Vaikka perussopimusten mukainen kestävä julkistalous on mielestämme edelleen tarpeellinen tavoite, pidämme osaa troikan hätäpolitiikoista sosiaalisesti epäoikeudenmukaisina. Niissä asetettuja ehtoja on tasapainotettava. Tuloja on haettava aidosti yhteiskunnan vauraimmilta jäseniltä. Tabuja ja erioikeuksia on rikottava; tämä tarkoittaa muun muassa Kreikan puolustusjärjestelmän koskemattomuutta sekä kirkkojen koskemattomuutta sellaisissa maissa kuin Kreikassa ja Italiassa. Tämän lisäksi EU:n pitäisi hyödyntää käyttämättömiä koheesiorahaston varoja sekä madaltaa tukea saavien jäsenvaltioiden yhteisrahoitusvaatimuksia, jotta elintärkeää taloudellista toimintaa voidaan stimuloida. Nyt on siirryttävä yksipuolisesta säästöpolitiikasta sosiaalisesti oikeudenmukaisiin ja kestäviin rakenteellisiin uudistuksiin ja kansallisia talouksia tukeviin investointeihin.

Keskipitkän ja pitkän aikavälin toimet: Perusteellisen uudistuksen käynnistäminen

Lyhyen aikavälin toimet eivät yksistään riitä, vaan niiden lisäksi on toteutettava pysyvämpiä ja perustavanlaatuisia ratkaisuja, joiden avulla Eurooppa pääsee kestäväen elpymisen tielle. Me Vihreät katsomme, että tällaiseen laaja-alaiseen lähestymistapaan on sisällytettävä seuraavat tekijät:

- 5. Euroopan rahoitusalan tiukka uudelleensääntely:** Euroopan pitää epäröimättä ylittää Basel III -ehdotukset ja asettaa kunnianhimoisia pääomavaatimuksia (15 %), ehdoton raja velkaantuneisuusasteelle ja sitovat maksuvalmiusvaatimukset. Meidän mielestämme laitokset, jotka ovat liian suuria joutuakseen vararikkoon, ovat liian vaarallisia ollakseen olemassa. Meidän on käytettävä tilaisuus nyt hyväksemme, puututtava tällaisiin laitoksiin ja kutistettava ne hallittavissa olevaan kokoon, jotta yksikään rahoituslaitos ei vararikkoon joutuessaan aiheuta kohtuuttomia vahinkoja laajemmalle rahoitusjärjestelmälle ja taloudelle. Säännöissä on lisäksi tehtävä selvä ero reaalityaloutta palvelevien, niin sanottujen suppeiden pankkien (narrow bank) ja riskialttiimpien – ja usein keinottelua harjoittavien – investointipankkien välille.

Yleissääntönä on pidettävä sitä, että sellaiset rahoitustuotteet ja -toimet, joilla ei ole osoitettu olevan sosiaalisia tai taloudellisia hyötyjä, on kiellettävä. Kattamattoman myynnin ja lainatuilla tuotteilla tehtävän myynnin kaltaiset tekniikat olisi kiellettävä tai niitä olisi vähintäänkin säänneltävä tiukasti. Varjopankkijärjestelmältä on vähitellen imettävä varat tiukentamalla maksukykyä koskevia sääntöjä ja hyödyntämällä läpinäkymättömiä taseen ulkopuolisia välineitä. Eurooppaan olisi perustettava riippumaton tieteellisesti toimiva luottoluokituslaitos, joka keskittyisi velan laatuun, mukaan lukien sen ekologisen kestävyteen.

6. **Kattava eurooppalainen verotusstrategia:** Vakaata julkista taloutta, tiivistä sosiaalista yhteenkuuluvuutta ja ekologista kestävyttä ei voida saavuttaa uudistamatta veropolitiikkaa perusteellisesti kaikkialla Euroopassa. EU:n tasolla on ryhdyttävä panemaan täytäntöön EU:n finanssitransaktiovero, EU:n ilmasto- ja energiaveroa sekä yhteistä yhdistettyä yhtiöveropohjaa (CCCTB), johon liitetään mahdollisimman pieni todellinen verokanta oikeudenmukaisen jakautumisen varmistamiseksi yrityssektorilla. EU:n on laadittava "verotuksen aseistariisuntasopimus", jonka nojalla jäsenvaltiot purkaisivat omaan lainsäädäntöönsä rakennetut veroparatiisit ja ryhtyisivät aktiivisesti torjumaan veropetoksia ja kitkemään veronkiertomahdollisuuksia osana kattavaa eurooppalaista strategiaa. Edellä esitetyt tavoitteet edellyttävät, että veroasioissa luovutaan yksimielisestä päätöksenteosta; verotuksesta on tehtävä tavanomainen lainsäädännön ala, jolla noudatetaan EU:n neuvoston ja parlamentin yhteispäätösmenettelyä. Kansallisella tasolla on lisättävä tuloverotuksen progressiivisuutta ja varallisuusverotusta.
7. **On perustettava Euroopan valuuttarahasto,** joka pystyy laskemaan liikkeeseen euro-obligaatioita. Tämän pitäisi lisätä Euroopan valtionvelkamarkkinoiden vetovoimaa parantamalla sen maksuvalmiutta ja kestävyttä ja samalla ehkäisemällä moraalikatoa asettaen selkeitä – erityisesti budjettikuria koskevia – osallistumisedellytyksiä. Euroopan valuuttarahastosta pitäisi tehdä yhteisön väline pikemmin kuin hallitusten välinen väline. Lisäksi sen pitäisi olla demokraattisessa vastuussa Euroopan parlamentille ja sen pitäisi omaksua nykyisen Euroopan rahoitusvakausvälineen tehtävä kriisitilanteiden tukivälineenä. Avoimuutta ja vastuuvollisuutta lisääviä toimenpiteitä toteutettaessa ja IMF:n hallintoa demokratisoitaessa on harkittava lisärahoitusta hätälainoja ja rakenteellista tukea tarvitsevien talouksien auttamiseksi.
8. **Makrotalouden seurantapuitteet on saatettava toimintakuntoon ja niitä on tasapainotettava:** Viime syyskuussa talouspolitiikan ohjauspaketin yhteydessä luodut makrotalouden seurantapuitteet täytyy toteuttaa tasapainoisella tavalla. Puitteiden on puututtava tehokkaasti sekä ylijäämä- että alijäämävaltioiden tilanteeseen, sillä nämä vaikuttavat toinen toisiinsa. Puitteiden on myös tuotava esiin

taloudellisesti oleellisia sosiaalisia ja ekologisia indikaattoreita, kuten tuloerot, koulutusmenot, ekologinen jalanjälki ja luonnonvarojen tuottavuus.

9. **EU:n talousarviosta on tehtävä talouspolitiikan väline:** Yksikään rahaliitto ei ole menestynyt ilman uskottavaa yhteistä talousarviota talouspolitiikan välineenä. Siksi nyt tarvitaan huomattavasti kunnianhimoisempaa EU:n talousarviota, jota rahoitetaan omista varoista, joista päättää Euroopan parlamentti yhteispääätösmenettelyssä. Näiden varojen on tultava finanssitransaktioverosta sekä ilmasto- ja energiaverosta, jolloin jäsenvaltioiden maksuja voidaan osittain keventää. Talousarviota pitää täydentää lisäksi hankejoukkolainoilla, joilla rahoitetaan yleishyödyllisiä hankkeita, kuten yleiseurooppalaisia uusiutuvan energian infrastruktuureja tai Euroopan nostamista resurssi- ja energiatehokkaiden ratkaisujen edelläkävijäksi. Näin voidaan perustaa vahva ja uskottava Euroopan valtiovarainministeriö.

10. **Euroopan viherelvytys:** Yksipuolinen keskittyminen säästötoimiin on strategia, joka johtaa lopulta umpikujaan. Tulevaisuuden tuotantovälineiden myyminen lyhytaikaisen silmänlumeen vuoksi ei ole oikea ratkaisu. Eurooppalaisten kotitalouksien ja yritysten säästöt ovat kasvaneet tuntuvasti. Tämä potentiaali on otettava käyttöön ja se on yhdistettävä hallitusten (rajallisten) investointimahdollisuuksien kanssa yleiseurooppalaiseksi viherelvytykseksi, jonka tavoitteena on investoida nykyistä ekologisempaan energiaan, liikenteeseen ja tuotantoinfrastruktuureihin sekä luonnonvarojen kunnostamiseen, sosiaalisen yhteenkuuluvuuden lisäämiseen, koulutukseen, tutkimukseen ja innovointiin. Näiden varojen käyttöönotto edellyttää johdonmukaista suunnitelmaa sekä muun muassa seuraavanlaisia sääntelystrategioita:

- a. Eurooppa 2020 -strategian tavoitteet on asetettava samalle viivalle vakaus- ja kasvusopimuksen taloustavoitteiden kanssa; tämä lisäksi painetta julkisten investointien suuntaamiseksi sosiaalisen ja ekologisen kestävyys edistämiseen.
- b. Hiilidioksidipäästöjen hinnoittelua on tehostettava siirtymällä kasvihuonekaasupäästöjen 30 prosentin leikkaukseen vuoteen 2020 mennessä hiilen hinnan nostamiseksi; lisäksi tarvitaan hiiliveroa, joka kattaa päästökauppajärjestelmään kuulumattomat alat, sekä päästöoikeuksien täysimääräistä huutokauppaa.
- c. Rahoituslaitoksille on tehtävä hiilistressitestejä, ilmatoriski on sisällytettävä järjestelmäriskinä lainsäädäntöön, on edistettävä vihreitä indeksejä, joihin indeksipohjaiset rahastot voivat viitata, on kehitettävä vihreää pankkitoimintaa asiakkaiden tietoisuuden lisäämiseksi heidän säästöillään tehtävien investointien hiilijalanjäljestä (tarvittaessa verokannustinten avulla).
- d. Euroopan keskuspankin on sallittava jälleenrahoittaa Euroopan investointipankin liikkeeseen laskemia obligaatioita sillä edellytyksellä, että obligaatioilla tuetaan kestäviä investointeja.
- e. Julkiset eläkerahastot on määrättävä ja yksityisiä eläkerahastoja on kannustettava kohdentamaan osa salkustaan vihreisiin sijoituksiin ja yrityksiin.
- f. On toteutettava energiasiirtymä, joka takaa asteittaisen irtautumisen ydinvoimasta ja fossiilisista energialähteistä kohti uudistuvia energialähteitä

Poliittisesti yhdentyneempi ja demokraattisempi Eurooppa

Useimmat edellä esitetyt toimenpiteet vaativat perusteellista poliittisten painopisteiden ja prioriteettien muutosta ja edellyttävät poliittisesti yhdentyneempää Eurooppaa. Yksin toimimalla jäsenvaltiot tuskin pystyvät uudelleen sääntelemään rahoitusalaan, puuttumaan niitä yhä enemmän pakeneviin veropohjiin, mobilisoimaan viherelvytyksen edellyttämiä investointeja tai kohtaamaan globaalit rahoitusmarkkinat. Tämä vaatii tuntuvia muutoksia EU:n perussopimukseen. Me Vihreät pidämme ehdottoman välttämättömänä sitä, että sekä Euroopan poliittisen yhdentymisprosessin että sen toiminnan on lisättävä demokraattista vastuuvollisuutta ja osallistumista. Tästä syystä me ehdotamme seuraavaa:

11. Keskeisistä taloutta koskevista poliittisista suuntaviivoista on päätettävä yhteispäätösmenettelyssä: Tällä hetkellä EU:n komissio tosiasiallisesti ohjaa talous- ja verotuspolitiikkaa Euroopassa ja joissain jäsenvaltioissa. Jotta komission toimilla tällä alalla olisi demokraattinen oikeutus, EU:n neuvoston ja parlamentin pitäisi hyväksyä yhteispäätösmenettelyssä tätä alaa koskevia poliittisia suuntaviivoja. Tässä mielessä monivuotisesta talousstrategiasta (nykyisestä Eurooppa 2020 -strategiasta) ja sen vuotuisista täytäntöönpanon suuntaviivoista (nykyisestä vuotuisesta kasvuselvityksestä, joka on osa EU-ohjausjaksoa) pitäisi tehdä yhteispäätösmenettelyn piiriin kuuluvia säädöksiä.

12. Uuden Euroopan valmistelukunta: EU-sopimusta on uudistettava uudelleen, ja valmistelukunta on kutsuttava kokoon mahdollisimman pian. Valmistelukuntaan tulisi kuulua Euroopan unionin parlamentin ja kansallisten parlamenttien edustajia, työmarkkinaosapuolia ja kansalaisyhteiskunnan edustajia hyödyntäen innovatiivisiakin edustusmuotoja; tämän pitäisi tehdä tietä merkittäville sopimuksen muutoksille, jotka mahdollistaisivat oikeusperustan luomisen edellä luetelluille toimille. Demokraattisen perustan vahvistamiseksi muutoksista pitäisi päättää EU:n laajuisella kansanäänestyksellä ja muutosten pitäisi tulla voimaan, mikäli kansalaisten ja jäsenvaltioiden enemmistö hyväksyy ne. Perussopimuksen muutoksia ei pidä missään tapauksessa hyväksyä niin, että niistä neuvotellaan ensin suljetuin ovin EU:n valtioiden ja hallitusten päämiesten kesken, minkä jälkeen ne pakotetaan parlamenttien kurkusta alas.

Päätelmät

Euroopassa tarvitaan nyt ennen kaikkea luottamusta: talouden toimijoiden keskinäistä luottamusta, hallitusten keskinäistä luottamusta, talouden toimijoiden ja hallitusten välistä luottamusta sekä luottamusta EU:n toimielimiin, mutta ennen kaikkea tarvitaan kansalaisten luottamusta jäsenvaltioidensa pankkeihin, talouteen, hallitukseen ja tulevaisuuteen. Me Vihreät olemme vakuuttuneita siitä, että pienet, vastahakoiset ja tavanomaiset kriisitoimet eivät riitä. Ne ainoastaan lisäävät taloudellisen, yhteiskunnallisen ja ekologisen romahduksen todennäköisyyttä. Me voimme onnistua vain, jos olemme valmiita ottamaan rohkean harppauksen eteenpäin kohti poliittista ja demokraattista yhdentymistä, kohti yhteiskuntiemme ja talouksiemme perusteellista uudistamista sosiaalisen oikeudenmukaisuuden ja ekologisen kestävyuden lisäämiseksi. Edellä esitettyjä ehdotuksia tulisi pitää tämän perusteellisen uudistuksen ensimmäisinä askelina. Tämä on meidän tarjouksemme Euroopan kansalaisille. Me olemme valmiita laskemaan tulevaisuutemme heidän varaansa.

Uusi perusta Eurooppa-hankkeelle

1. Euroopan vihreät ovat vakuuttuneita siitä, että Eurooppa-hankkeelle on löydettävä uusi suunta ja tarkoitus. Kansalaiset ovat vieraantumassa EU:sta yhä enemmän siksi, että EU:n 27 jäsenvaltiota ovat kyvyttömiä laatimaan kestäviä ja edistyksellisiä yhteisiä ratkaisuja kansalaisia tällä hetkellä koetteleviin moniin kriiseihin.
2. Yhteisön päätöksentekomenettelyn mureneminen ja sitä kautta vahvimman lakiin perustuvien hallitusten välisten neuvotteluiden paluu horjuttaa Euroopan parlamenttien merkitystä ja vähentää julkista keskustelua. Päätöksiä tehdään kapeiden kansallisten intressien perusteella. Nykyinen vakava rahoitus-, talous- ja sosiaalikiisi osoittaa, että tällainen hallintojärjestelmä on täysin riittämätön. Tähän valitettavaan tilanteeseen voidaan puuttua lisäämällä eurooppalaista demokratiaa.
3. Euroopan unioni ei voi vahvistaa yhteenkuuluvuutta eikä toimia tehokkaasti, jos eurooppalaisia edustavat toimielimet – toisin sanoen Euroopan parlamentti ja komissio – pidetään sivussa ja niiden valtaa nakerretaan jatkuvasti; tähän ovat syyllistyneet muun muassa Ranskan ja Saksan valtion päämiehet, jotka ovat omineet keskustelun ja vallan itselleen. Me vastustamme Eurooppa-neuvoston tapaa horjuttaa Lissabonin sopimuksessa alleviivattua määräenemmistöäänestystä puuttamalla kaikkiin poliittisiin kysymyksiin. Tämä ei ole ainoastaan toimielinten välinen tai lainsäädännöllinen kysymys; tässä on kyse myös demokratiasta ja päätöksentekomenettelyiden avoimuudesta. Me haluamme käyttää yhteisömenetelmää viherelvytyksen ja Euroopan talouden ekologisen muodonmuutoksen täytäntöön panemiseksi.
4. Aiemmin perussopimusten uudistuksia toteuttivat hallitusten välisiin konferensseihin kokoontuneet hallitusten edustajat, jotka tekivät päätöksensä yksimielisesti; julkista keskustelua käytiin hyvin vähän tai ei lainkaan, samoin oli julkisen osallistumisen laita. Uudistuksista ei voida enää päättää yksinomaan jäsenvaltioiden johtamissa diplomaattikonferensseissa.
5. Viime aikoina eri puolilla Eurooppaa syttyneet kansalaisten laajat mielenilmaukset osoittavat, että Eurooppa-hankkeen tulevaisuudesta on päätettävä kansalaisten kanssa eikä heidän selkänsä takana.
6. Euroopan vihreiden puolueiden liitto tukee ehdotusta, jonka mukaan nykyisen Euroopan parlamentin pitäisi käynnistää menettely uutta Eurooppaa käsittelevän uuden valmistelukunnan koolle kutsumiseksi, kuten Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 48 artikla sen oikeuttaa. Menettely on kuitenkin toteutettava siten, että vanhanmallinen hallitusten välinen konferenssi ei voi kääntää valmistelukunnan päätelmiä pääläelleen. Nykyisestä umpikujasta pääseminen edellyttää uudenlaisia tapoja ja uudenlaista yhteistyötä.
7. Budapestissa sovitun "Development of the Green Political Agenda" -menettelyn puitteissa Euroopan vihreiden puolueiden liitto päättää näin ollen perustaa työryhmän, jonka tehtävänä on laatia Euroopan vihreiden puolueiden liiton neuvoston seuraavaan kokoukseen mennessä ehdotus EU-sopimuksen muutosten sisällöstä ja muuttamismenettelystä siten, että Euroopan kansalaiset voivat osallistua laajasti Eurooppa-hankkeen uudistamisen suunnitteluun.